

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Egészévre . . . 8 korona
Félévre . . . . 4 korona
Negyedévre . . 2 korona
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-út 25. szám. (Köztelek).

Bachát püspök meghalt.

Bachát Dániel, a bányakerületi ág. ev. püspök mult héten 66 éves korában hirtelen meghalt Budapesten. Az elhunyt harminc esztendőnél tovább lelkészkedett a fővárosban és papi állásában mindig a hazafiság hirdetője volt a tótnyelvü egyházközség hivei közt.

Még délután négy óra után fiával Jánossal kiment a városligetbe, ott egykissé rosszul érezvén magát, kocsiba ültek és mire a Kerepesi-ut 57. sz. lakásukba értek, kilehelte lelkét.

Bachát Dániel 1840-ben június 18-án Ratkón, Gömörmegyében született, a gimnáziumot Sajó-Gömörön, Iglón, Rozsnyón és Eperjesen, a teológiát Eperjesen és Bécsben végezte.

1863-ban lett segédlelkész Hibben, Liptó megyében, 1868-ban a pribilina leányegyházból, mely Hibbéhez tartozott, önálló anyaegyházat alapított és ennek első papja lett. Itt körlelkészszé és esperességi főjegyzővé választották meg.

1873-ban hívták meg Budapestre a tótnyelvü evang. egyház lelkészévé, 1874-ben pedig megválasztották esperesnek. Még akkor, mikor Liptó-

megyében lelkészkedett, a krakói cs. és kir. tudományos társaság fiziografiai bizottsága tagjává választotta meg. Irodalmi téren, kiváltképpen a magyar költők műveinek tót nyelvre fordításával foglalkozott, ezért a Kisfaludy-Társaság 1879 január 29.-én levelező tagjai közé választotta. Alig egy évvel ezelőtt választották meg a bányai egyházkerület püspökévé.

A lelkési hivatal azonnal jelentést tett a halálesetről Zsilinszky Mihály nyugalmazott államtitkár, egyházkerületi főgondnoknak.

Bachát Dániel holttestét a kerepesi-uti gyászházban tették ravaltra.

A püspök elhunyt alkalmából az egyház presbiteriuma Zsilinszky Mihály titkos tanácsos, kerületi felügyelő elnöklete alatt értekezletet tartott.

A temetés husvéthétfőn délután négy órakor volt a kerepesi-uti ágostai evangélikus templomból. A koporsó fölött Gyurácz, Baltik és Sárkány püspökök és Scholcz esperes beszéltek és mondtak imát. Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi min. meglehangu részvétét fejezte ki a gyászoló családnak.

Bachát püspök.

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 32 év óta

MAUTHNER ÖDÖN

császár és királyi udvari szállító
magkereskedésében

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz. — IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat.

Hol az adópénz atyámfia?

Megirtuk mi, nem is egyszer, hogy a törvénytelen állapot nem tart örökké. Sőt hamarabb vége szakadt, mint hittük. Azt is megirtuk, hogy eljön az idő, mikor az adóhátralékot behajtják. Megkérdezik, hogy *hol az adópénz atyámfia?*

Akik megfogadták tanácsunkat, most könnyen felelhetik: *A takarékbán az adópénz, itt az írás róla!*

De sokan vannak, akik elköltötték az adópénzt és nem hallgattak a mi intő szavunkra. Azokra a könnyen költekező atyafiakra most nehéz teher ró a több évi hátramaradt adók behajtása. A szegényt az ág is huzza, ha nem vigyáz a kétszerkettőre. Éppen ezért sietünk megnyugtítani azokat, akik nekünk szót nem fogadtak, akik az adópénzt nem gyűjtötték össze, hanem elköltötték. Vigasztaljuk pedig az új kormányférfiak ígéretével, akik elfoglalván hivatalukat kijelentették, hogy a hátralékos adók behajtása kiméletes lesz.

Ugy nyilatkoztak tisztviselőik előtt terveikről és törekvéseikről, hogy új rendszer korszaka következett el az új kormány kinevezésével. Ebben az új rendszerben a tisztviselőkre az a feladat vár, hogy hazafias szellemben dolgozzanak, de a miniszteriumokból számüzni kell a pártpolitikát és minden tisztviselőnek minden alkalommal szem előtt kell tartania azt, *hogy a tisztviselő van a közönségért* és nem megfordítva. A tisztviselőnek mindenekelőtt kötelességét kell teljesítenie és bármely rangú és bármely pártállású polgár forduljon hozzá, el kell intéznie ügyes-bajos dolgát. *Wekerle Sándor*, mint pénzügyminiszter beszédében jelezte azt is, hogy a pénzügyi tisztviselőknek az adózó közönség most fokozatos mértékben előtérbe tóduló igényeinek méltányos kielégítését is szem előtt kell tartaniok. Nem jelenthet mást ez a kijelentés, mint-hogy *a hátralékos adók behajtásánál kimélettel és méltányosan kell eljárni*, amire nagy szükség van különösen azoknál, akik kellő előrelátás hiányában nem tettek félre adót, amelyet a törvénytelen állapotban nem kellett, sőt hazafias gondolkodó polgárnak nem volt szabad megfizetni.

Hisszük, hogy ez alkalommal, mikor a nemzet igazi vezérei intézik az ügyeket, a magyar polgárság kötelességeinek panasz nélkül tesz eleget abban a boldog tudatban, hogy a befizetett adó most a nemzet javára lesz fordítva, az ország hasznára elköltve.

Sz. B.

Husvét után.

Husvét két ünnepén az erőszaknak és törvénytelenységnek hosszú uralma után megkönnyebbülve ünnepelt az egész ország. Megkönnyebbülve és reménységgel, hogy a jövő megvalósítja mindazt, amivel az új korszak hajnalhasadása biztat. Választás előtt állunk, husvét két ünnepén is az ország legtöbb kerületében választói gyűléseket és programbeszédet tartottak, de azért mégis nyugalom van, nem úgy, mint a múlt évi választás előtt, amikor az ország közvéleménye első ízben nyilatkozott meg hatalmasan a mostani kormányzat irányában. Azóta az alkotmány felfüggesztésének korszaka alatt a törvénytelen kormányzat titkos és nem titkos támogatásainak kivételével az alkotmány védelmére tömörült minden magyar ember s a mostani választáson a választó polgárság egységesen támogatja a kormányt, amely az alkotmány helyreállítására vállalkozott. Ez az oka annak, hogy az ország legtöbb választókerületében egyhangulag fogják a kormány jelöltjét megválasztani s ahol nem lesz egyhangú a választás, ott is csak a jelöltek között lesz küzdelem. mert minden jelölt a kormány zászlajával megy bele a választási küzdelembe. Az új képviselőházban tehát óriási többsége lesz a kormánynak, olyan, aminő 1867 óta nem volt. S a kormány feladata lesz erre az óriási többségre támaszkodva az új korszakban megvalósítani a nemzet reményeit gazdasági és nemzeti téren egyaránt.

Szerbiából.

Szerbiában nem tud helyreállani a rend és a nyugalom. A királygyilkosság, amely a mostani királyt trónjára juttatta, súlyos átokként nehezedik uralkodására. Nem tud szabadulni a királygyilkos tisztektől, akiknek trónját köszönheti s akiknek hatalmaskodása most ismét megingatja trónját. Péter király helyzetének bizonytalanságára mutat az a körülmény, hogy egyik kormánya a másik után megbukik. Most ismét a Gruics-kormány lemondásáról érkezik hír. A Gruics-kormány ugyanis az összeesküvő tiszteknek eltávolítását követelte a hadseregből s ily módon, akart magának népszerűséget szerezni. Erre a népszerűségre nagy szüksége volna, mert Magyarország-Ausztriának a kereskedelmi szerződési tárgyalások folyamán támasztott követeléseit csak ebben az esetben teljesíthetné. Péter király azonban nem akarja az összeesküvő tiszteket elbocsátani vagy talán meg sem teheti s ezért a kormány lemondott. A válság, amely így kitört, talán a legkomolyabb Péter király trónlélépte óta. Hogy miként fogja a király a válságot megoldani, még bizonytalan. De kétségtelenül látszik, hogy a nyugalom csak akkor fog teljesen helyreállni, ha Péter király hadseregét megszabadítja a királygyilkos tisztektől.

Spanyolországból.

Szerbián kívül Spanyolország talán az egyetlen állam Európában, ahol a kormány minden esztendőben többször változik már évek óta. A legutolsó kormányválság a múlt év decemberében volt, amikor Montero Rios kormányát a liberális Moret kabinetje

A legjobb minőségű **háztartási és gazdasági cikkek, hamisítatlan jó italok a legkedvezőbb árakon** a fogyasztói szövetkezetek útján szerezhetők meg. A melyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak utbaigazításért a

„Hangya”, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetéhez
BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

váltotta fel. Moret még most is kormányon van, de nem azért, mert állása nagyon biztos, hanem külső okok miatt. A parlamentben saját párthívei és a konzervatív ellenzék tagjai már hetek óta egyforma hevességgel támadják, Moret elő is terjesztette már lemondását, de a király nem fogadta el. Nem fogadta el pedig az algezirási értekezlet miatt, mert nem akarta, hogy amíg Algezirásban a tanácskozás folyik, Spanyolországban kormányváltás álljon be. Most az algezirási konferencia véget ért, de Alfonz király ismét nem bocsátotta el kormányát, hanem rávette Moret miniszterelnököt, hogy maradjon meg állásában, amíg a király esküvéje megtörtént. Moret ilyen körülmények között kormányon fog maradni Alfonz király esküvéjéig, de valószínű, hogy rögtön az esküvő után Alfonz király kénytelen lesz új politikust megbizni a kormányalakítással.

Egy régi párt feloszlása.

A szabadelvű párt szerdai értekezletén kimondotta a párt feloszlását. Nem is tehetett mást, mert ha már csufos kudarcot vallott a legutolsó választáson, most, amikor a király ismét az urnák elé szőlítja a nemzetet, teljesen megsemmisülve került volna ki a választási küzdelemből. A szabadelvű pártot megbuktatta a november 18-iki merénylet, amelylyel hosszú időkre biztosítani akarta hatalmát. A bukással elvesztette hatalmát és ezzel elvesztett mindent, ami életben tartotta. Kiderült, hogy nem a nemzet bizalma, hanem a hatalom birtoka volt alapja uralmának, a törvénytelen kormányzat ideje alatt még megszerezhetné volna a nemzet bizalmát, ha nem is a pártnak, de egyes tagjainak, abban az esetben, ha nyíltan a nemzet mellé állott volna és megszakított volna minden összeköttetést a törvénytelen kormányval. De ehelyett félreállt abban a reményben, hogy a nemzeti küzdelem ki fogja fásztani a nemzetet s a küzdelem letörése után aztán ismét megszoríthatja majd a hatalmat. De a nemzet kitarított törvényes jogainak védelmében s amikor a szövetségelt ellenzék kormányra jutott, a szabadelvűpártnak be kellett látnia, hogy elvesztette a talajt az országban. Feloszlott tehát és még mint klub is megszűnt. Harmincéves uralmának ez lett a diestelen vége. Siratni kevesen fogják, mert megérdemelte sorsát.

Tanítók a népért.

Schlosz Lajos rimaszombati tanító igen figyelemre méltó cikket írt a „Néptanítók Lapja“ legutolsó számába. Azzal foglalkozik a cikk, hogy védjük meg a magyar népet, a falu földművelő népét; tanítsuk meg őket azokra a dolgokra, melyek révén a boldogulhatást elérhetik. A többek között így ír Schlosz Lajos: „A magyar föld, melynél áldottabb nincs, még mindig várja a sok millió szorgos kezet, amely a komoly tudás és élelmesség kálauzolása mellett megművelje úgy, hogy táplálja és módossá, függetlenné tegye gazdáját. S e tekintetben sokat vár a nemzet tőlünk, magyar néptanítóktól, kiknek — nyugodt lélekkel mondhatom — minden lépésünket, egész működésünket ama egyetlen eszme szüli és vezérli: hogy a haza, a nemzet, a magyarság művelődésének és boldogulásának ügyét szolgáljuk egész szívvel, teljes akaraterevével és annyi tehetséggel, amennyi a Gondviseléstől nekünk adatott.

Mi jól ismerjük a magyarságot, jól ismerjük Magyarországot; ismerjük történetét és helyzetét úgy földrajzi fekvése szerint, mint más vonatkozásaiban is. És éppen mert ismerjük, tudjuk, hogy mai helyén való fönnmaradása nem a nyers erőttől, nem a fegyver hatalmától, hanem attól függ, hogy értelmiségét, művelődését nemzeti szellemben teljesen kiépítse, kifejtse és így foglaljon helyet a művelt népek sorában. Az iskoláknak olyan szervezetet kell adni, ahol a szülők örömmel taníttatják gyermekeiket.

Dicselkedve mondja a lakosság: a mi falunkból koldus és börtönviselt ember ki nem kerül, a mi falunkban a legrosszabb dolga a koresmárosnak van, a mi templomunk kis harangja nem hiába hívogat bennünket az Isten házába, mert szívünk-lelkünk áhítja a vallás malasztját, ahol mindenki tudja, hogy bármilyen bajt hozzon is rá a végezet, elhagyatva nem lesz, mert százan és százan fogják feléje nyújtani segítő kezüket, akkor újra feltámad a régi magyar dicsőség, mert meg lesznek nyitva mindazok a források, amelyekből a nemzeti nagyság, a nemzeti erő táplálkozhatnak.

Hogy lesz-e ez így, attól függ, hogy a nép vezetésére hivatott falusi intelligencia megváltozik-e és felhagy-e azzal az elitelendő közömbösséggel, amely sok helyütt az elszegényedést okozta.

A magyar nemzeti küzdelmet úgy szolgáljuk igazán, hogy ha terjesztjük szellemi harcosunkat, a „Független Ujság“-ot. Kérjen mutatványszámot.

Gazdasági-, főzelék- és virágmag

beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté-nél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

➡ Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. ➡

A tüzhányó áldozatai.

Az olaszok sokat szenvednek a Vezuv tüzhányó kitörése miatt. Egy újságíró leírta a Vezuv tüzhányó hegy multheti pusztítását, melyet alább közlünk.

— Alig képes leírni a toll azt a pusztulást, ami Ottajanóban és a hozzátartozó San Giuseppe községben történt. A tüzhányó mindkét helységet huszonnégy óra hosszan át ökölnyi bazaltkövekkel, lávasalakkal és torzsakövekkel a legnagyobb erővel bombázta, úgy hogy nyole nagy, többemeletes épületből csak egy maradt félig-meddig épségben, míg a többitől hiányzik a tető és belül is teljesen összevannak rombolva.

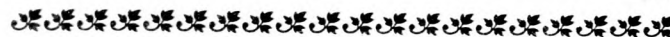
A romok alatt százával feküdtek azoknak a szerencsétleneknek holttestei, akik már nem tudtak elmenekülni. Eddig kétszázhatvan holttestet huztak ki a romok alól. A katonák még mindig dolgoznak. Egy százados bevezetett a templomba, ahol négy fiatal utász egy anya és csecsemője holttestét ásta ki a romok alól. Az anya csecsemője fölött térdelt, hogy annak életét sajátélete árán is megmentse. A katonák mindkettőt kivitték és köpenyükkal takarták le. Kevéssel rá egy öreg asszonynak a holtteste került elő, amikor megszólalt a jelző kürt hangja és gyorsan kimenekültünk. Alig voltam künn, a templom középső hajója összeomlott.

Az egész helységben csak egy ház maradt, ha nem is sértetlenül, de aránylag még türehető, vagyis olyan állapotban, hogy legalább nem dűledezik. Ez Galliano borkereskedő háza. Erkélyéről át lehet tekinteni az egész, romban heverő várost.

Elrettentő kép. Ha a tüzokádó az elemeket ugyanilyen erővel sujtotta volna Pompejire, akkor ez az ókorból megmaradt romváros is teljesen elpusztult volna.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, (Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz.)

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Szövetkezeti tyukászat.

A „Mezőgazdák“ írja: Podbielski, porosz földmívelésügyi miniszter rendeletet intézett az országos porosz mezőgazdasági kamarához, melyben föl hívja figyelmét arra a statisztikai tényre, hogy tavaly 114.7 millió márkányi értékű tojás szállított be külföldről Németországba. Egyben utal arra, hogy a belföldi husterelés nem tart lépést a népesség szaporodásával. Míg ugyanis 1883-ban 45 millió főre rugó lakosság mellett volt milliókban 15.5 marha, 19 birka és 9 sertés: addig ma már a népesség száma megüti a 60 milliót s ehhez képest milliókban van: marha 18, birka 10, sertés 17 millió.

Ha már most a marhák átlagos súlyát 350, a birkákét 30, a sertésékét 60 kilóra tesszük: akkor 1883-ban 45 millió lélekre 70 millió métermázsra élő hus esett; míg jelenleg 60 millióra 80 millió mm. élő hus esik. A népesség tehát az utóbbi 20 év alatt 33%-kal, a husállomány ellenben csak 18%-al gyarapodott; tehát ebben aránylag 15% hiány mutatkozik. Ez a számvetés okolja meg, hogy belterjes gazdaságban jól megférő baromfitenyésztést országos gond és serkentés tárgyává tegyék. A kivitelre nézve álljanak itt a következők: Berlin mellett van egy szövetkezet ezen az alapon.

Egy-egy kis kör, néhány egymás melletti község, lakóiból alakul ki a baromfi szövetkezet, valamely értelmes népművelő szárnyai alatt és rendszeren egy vasuti állomás tövében. A tagok megállapítják a helyi viszonyok szerint legcélszerűbbnek látszó fajt és *mindenki kizárólag* azt kötelese tenyészteni. Minden tag minden termékét csak a szövetkezet útján értékesítheti; ez viszont köteles a tagoktól minden tojást és tyukot, mindig súly szerint, készpénzen átvenni. A tyukokat a szövetkezet szakértője hizlalja föl és bocsájtja kereskedésbe. Még az etetés is teljesen egyforma, mert a szövetkezet vásárol be mindent nagyban és engedi át lehetőleg olcsón, a tagoknak kicsiben. Az eredmény máris bámulatos. Egy tyuk után az évi tojástermés átlagát föl vitték már 80-ról 120-ra. E szövetkezetek vezérszava az *egységesség*, fajban, tenyésztésben és kezelésben egyaránt. Egyforma a tyuk, a tojás, az ápolás és a hus. Így ha egy piacot meghódítanak, azon többé más meg nem vetheti a lábát. Az eddig elért pénzügyi eredmények teljesen kielégítőek. A szervezet rendszerint olyan, hogy a hizlaló a főszemély. A beszállított sovány jószágot, mely mérés előtt ki van koplaltatva, leméri és napi áron kifizeti. Ezentúl ő kezeli a tyukot és maga adja a sajátjából a takarmányát is; viszont ezért kap a tyukra reá hizlalt súly után különként körülbelül 2-10 koronát és egy kövér tyuk után 20 pfennig vágópénzt, meg a tollát. A tojást már más ember kezeli és táblatojás után fél, keltő tojás után egy pfennig a juta-

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK 2½-től 12 lóerőig, BENZINMOTOROK, SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra, ARATÓGÉPEK és egyéb MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynökségénél
BUDAPEST, V. ker., Váci-körut 32. szám.

Árjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk

léka, amiért a tojást kezeli és pakolja. Egy harmadik ember becsü szerint veszi és kezeli a tenyészbarmfit és darabonként egy negyed márkát kap utána.

A sok példa közül hadd álljon itt egy a hasznot illetőleg. Egy gazda egy kakasból és 12 jércéből álló törzs után, melynek összes kiadása a beszerzéssel és kamattal együtt 385 márkába került, bevett egy évad alatt 542 márkát és így maradt 157 márka tiszta nyeresége.

Tekintve, hogy ezt a munkát másra már nem való öregasszony, vagy serdültebb leány is elvégezheti: érdemes volna az ilyen bevált intézményt nálunk is meghonosítani.

Az erdélyrészi fogyasztási és értékesítő szövetkezetek értekezlete. A Hangya központi szövetkezethez tartozó erdélyi szövetkezetek Nagyenyeden jól sikerült értekezletet tartottak. Az összejövetelre az adott alkalmat, hogy a Hangya ezuttal kezdette meg abbéli tervének keresztülvitelét, hogy alkalmas helyeken vidéki áruközpontokat állít fel. Az első ilyen központ Nagyenyeden nyílt meg. Balogh Elemér, a Hangya vezérigazgatója bevezető beszédében örömmel utalt arra, hogy az alkotmányválság megszűnt. A szövetkezeti mozgalom ugyan távol van minden politikától és nem szolgál sem pártérdeket, sem nem irányítják felekezeti szempontok működését, azért mégis örömmel üdvözli a békét, mert ez a tette vágyó erőket felszabadítva, szövetkezeti téren is csak jót hozhat. Hollós nagyenyedi pénzügyigazgatósági titkár tartott ezután előadást az ottani fogyasztó szövetkezet megalapításáról. Utána Balogh Elemér fejtegette a szövetkezeti mozgalom célját, anyagi és erkölcsi hatását, továbbá a nagyenyedi központ hivatását és a községi szövetkezetekhez való viszonyát. Varró László polgármester örömet fejezte ki afelett, hogy a Hangya üdvös működését az Erdélyrésze hathatósabban kiterjeszti. Az egybegyűltek táviratilag üdvözölték Károlyi Sándor grófot és Darányi Ignác földmívelésügyi minisztert.

Angol szövetkezetek sajtópöre. Mint nálunk is gyakran megesik, az angol kereskedők folyton támadják a szövetkezeteket. A múlt év négy hónapján át az angol „Kereskedők és boltosok lapja” a plymouthi fogyasztó szövetkezetet, amely 1860-ban alakult és azóta 35,000-re emelte tagjainak számát, folytonosan támadta és gyanúsította, törekedvén arra, hogy hamis híreszteléseivel a közvéleményt megtévesztesse és eltérítse a szövetkezettől. A szövetkezet végre a sajtóügyi bíróság elé vitte az ügyet. A bíróság a támadó cikkek kiadóját 4000 font sterling tirságra ítélte. Amint az angol lap írja, remélhető, hogy ez oly példa, amely végét fogja vetni a kereskedő-körök szüntelen és igaztalan támadásainak.

• MI UJSÁG? •

Az új minisztérium. Az új minisztérium már teljes, mivel a még be nem töltött tárcák is betöltöttek. Az új kormány teljes összeállítása a következő: miniszterelnök és pénzügyminiszter *Wekerle Sándor dr.*, belügyminiszter *Andrássy Gyula gr.*, kereskedelmi miniszter *Kossuth Ferenc*, földmívelésügyi miniszter *Darányi Ignác dr.*, igazságügyminiszter *Polonyi Géza*, közoktatásügyi miniszter *Apponyi Albert gróf*, honvédelmi miniszter *Jekelfalussy Lajos altábornagy*; Ő felsége személye körüli miniszter *Zichy Aladár gr.*, horvát miniszter *Josipovich Imre*, fumei kormányzó *Batthyányi Tivadar gróf*.

Mikor lesznek az új választások. Az új választások ápr. 29. napjától bezárolólag május hó 8. napjáig lesznek. Tehát tíz nap alatt.

A király itthon. Ő felsége a király május havában fog Budapestre jönni. Az új országgyűlést személyesen megnyitja. Az itt tartózkodás alatt több udvari ünnepély is lesz.

Záróköletétel a Szent István-templomban. A lipótvárosi Szent István-templomban a záróköletétel ünnepségét valószínűleg június 8-án, a koronázás évfordulóján fogják megtartani, az Andrássy-szobor leleplezésével kapcsolatban. Az ünnepségen részt fog venni a király, a kormány s jelen lesznek azon az országgyűlés mindkét házának tagjai. A szertartást Vaszary Kolos bibornok hercegprimás vagy dr. Várossy Gyula kalocsai érsek végzi. A zárókö a főoltár mögött, a szentély falába kerül s az üregbe elhelyezik a templom építésére s történetére vonatkozó okmányokat.

Az angol király Oroszországban. Párisból jelentik, hogy Edvard király a дума összeülése után, tehát valószínűleg május végén vagy június elején Oroszországba érkezik. Biztosat még nem tudnak erről az utazásról és a hivatalos tárgyalások sem indultak még meg, de valószínű, hogy Edvard király Szent-Pétervárra megy, mert az angol politika közeledést keres Oroszországhoz.

Megjutalmazott selyemtenyésztők. Bezerédj István, az első jobbagy-fölszabadító, aki a selyemtenyésztésnek lelkes apostola volt, szép alapítványt tett, melynek kamatait ama selyemtenyésztők között osztják ki, akik a tenyésztésben a legnagyobb ered-

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az elírt %o mellett. Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tag-k és nem tagoknak.

Azonnali készpénz-
elszámolás.

MAGYAR GAZDÁK VÁSÁRCSARNOK ELLÁTÓ
SZÖVETKEZETE

HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ

Budapest Székesfőváros Központi Vásárcsarnokában
SÜRGÖNYCZIM: AURORA—BUDAPEST.

Értékesítésre elfogad:
Husnemüket, füstölt
lust, vadakat, szárnyasok-
kat — élő és leölt állapot-
ban, tojást, vaját, halat,
burgonyát, káposztát, zöldség-
félét, gyümölcsöt stb.

ményt tudják fölmutatni. Bezerédj Pál miniszteri meghatalmazott és főrendiházi tag intézkedésére a következők kaptak ilyen jutalmat: Horváth József szedresi öt, Wilcek Sándorné józsefpusztai két, Grabics Pál jegenyési három, Horváth József hidjai két, Fflug János majosi öt, Nagy János kisvejkői négy, Tötösi Gergely felsőnévéri három. Bocor József döbröközi lakos egy darab 10—10 koronás aranyat. A jutalmakat a járási főszolgabírák most küldik széjjel a tenyésztőknek.

A „Tulipán“ szerkesztője. A rendőrség letartóztatta Stern Gyula állás nélküli kereskedőjét, aki a Tulipán című idő-zaki lap számára előfizetőket gyűjtött. Az előfizetési fölhívásra néhány mágnásasszony nevét nyomatta, magát meg röviden Szamosy György lapszerkesztőnek nevezte. A IV. kerület kapitányság a napokban koldulás címén nyolc napi fogházra ítélte s átvitte a toloncházba, ahol már meg is kezdte büntetését. A csalásért nem büntetik meg, mert a jószívű mágnásasszonyok elállottak attól, hogy följelentést tegyenek ellene.

Elbocsátott munkások. Pécsen a Zsolnay-gyár tulajdonosa, Zsolnay Miklós átadta a hatóságoknak kétszázhuszonöt sztrájkoló munkásnak a munkakönyvét és bejelentette, hogy valamennyiüket elbocsátja a gyárból. Zsolnay, noha már kísérletet tettek nála a sztrájk békés megoldására, kijelentette, hogy a munkásokat nem fogadja vissza. Az ok nélkül tulhajtott gyakori sztrájkolások elkeserítették a derék gyárost. A jelenlegi munkáskizárás szinte érthető.

Ártalmatlanná tett lélekkufárok. A rendőrség húzamosabb idő óta két üzelmeiről híres leánykereskedőt figyelt meg, akiket pénteken a kelenföldi állomáson épp akkor sikerült ártalmatlanná tenni, amikor négy leánynyal Triesztbe akartak menni. Az egyik Krizán János 35 éves foglalkozás nélküli ember, akinek felesége Triesztben nyilvános házat tart. A másik Láng György 38 éves pincér. Mind a két lélekkufárt előállították a VI. kerületi kapitányságra s megindították ellenük a kihágási eljárást.

Magyar kivándorlók özönlése Amerikába. Fiuméből írják, hogy a legutóbbi hetekben megdöbbentő módon emelkedett a kivándorlás. Míg régebben például Fiumén át átlag alig 1000 kivándorló jutott hetenkint Amerikába, most minden hajó teljesen megtelik, sőt igen sok utas helyet sem kap. A többi európai kikötőn át is igen sok magyar kivándorló indul az Egyesült-Államokba. A rekordot, mint most Newyorkból írják, a múlt héten a magyar kivándorlás érte el. 4951 bevándorló érkezett oda Magyarországból, köztük 858 volt magyar anyanyelvű.

A megőrült sakkmeister. Pillsbury, az amerikai világhírű sakkmeister megőrült s most dühöngő rohamai vannak. Híres elmeorvosok azt a véleményt hangoztatják, hogy főképpen a szimultán sakkjáték az oka Pillsbury kimerülésének, mert az intenzív szellemi megerőltetés szétrombolja az emlékező sejteket. Pillsbury néha 24 játszmát játszott egyszerre, ami oly szellemi megerőltetés, hogy ember büntetlenül el nem végezheti.

A Kubelik-pár Amerikában. Kubelik Jan hegedűművész neje, született Széll Marianna hosszabb ideig Debrecenben időzött szüleinél, a hol kis fia született. Kubelikné most elutazott Cherbourgon át Newyorkba, a hol férje már vár rá és onnan San-Franciscoba mennek, a hol férje megkezdi nagy amerikai körutját.

Tudtán kívül nős. Milanóban történt a különös eset, hogy egy Panarani Zenone nevű urat az a meglepetés érte, hogy tudtán és akaratán kívül megnősült. Mindez fivérének, Panarani Róbertnek halála után tünt ki, aki nős ember volt és három gyermek atyja. Panarani Róbert ugyanis beleszeretett egy Poddighe nevű jómódu és előkelő család leányába és fivérének neve alatt és az ő okmányainak segítségével nőül is vette a leányt. Most hogy meghalt, kiszült a turpisság, amely annyival kellemetlenebb Panarani Zenonera, hogy sohasem látott feleségétől — mert törvény szerint az — a rendes törvényes uton kell szorgalmaznia a válást.

Egy „derék“ tiszt. Péterváron egy évvel ezelőtt történt, hogy Cristov kozák tiszt a vasuton utazás közben leszurt egy utast, mert az az orosz kormányt becsmérelte. Cristov gyilkosság vádjá miatt bíróság elé került, mely „nemes indítókra visszavezethető felháborodás“ alapján felmentette a tiszteletét. Meghagyták ellenben, hogy menjen a keletázsiai harcra s „mossa le a vért“ kezéről újabb dicső tettekkel. A tisztelet ki is tüntette magát s érdemei elismerésül két éremrendet kapott. Ezután megbízták, hogy vásároljon lovakat a katonaság számára. Kétszáz ezer koronát bízták rá s Cristov nemsokára vissza is tért Pétervárra, gyönyörű lovakat hozott magával. Nem sokat faggatták, hol szerezte a lovakat mindenütt ünnepelték. Most azonban kitudódott, hogy a vitéz kozáktiszt mily módon jutott a lovakhoz. Kozákjaival egyszerűen rajtaütött az orosz határőrökön, megölette őket s elszedte lovaikat. A kétszáz ezer rubelt pedig megtartotta. Cristovot letartóztatták.

A női ruhák ellenségei. Nagyváradon különös merénylet kelt izgatottságot a hölgyek körében. Ismeretlen tettesek az utcán sétáló urihölgyek ruháit csokoládés színű folyadékkal leöntik és ezzel a drága ruhákat teljesen használhatatlanná és értéktelenné teszik. Hetek óta majdnem mindennap történtek ilyen merényletek. A nagyvárad urihölgyek most már alig mernek az utcán sétálni értékesebb toalettekben. A rendőrség nyomozza a merénylőket, de eddig nem akadt nyomára.

A soproni honvéd főreáliskola botránya. A soproni honvéd főreáliskolából minap öt derék növendéket kitiltottak, mert a diákok március 15-én üdvözlő táviratot küldtek a budapesti egyetemi Kossuth-szövetségnek. A szigorú ítélettel nem ért véget a katonai iskola botrányos afférje. Kiderült az is, hogy az intézet tanári kara egyetlen növendéket, a hazafias érzésével magát „kompromittáló“ Bertalan Istvánt ajánlotta kitiltásra, Pitreich hadügyminiszter azonban elrendelte, hogy még négy növendéket távolítsanak el. Azonkívül most a tanári kar ellen is vizsgálatot indított az a címen, hogy nem nevelte „megfelelő szellemben“ a diákokat.

Véres verekezés a templomban. Hajdu Flórián Nagysebes község görögkeleti papját fölöttes hatósága egy évvel ezelőtt eltiltotta a lelkészi teendőktől. A község lakosságának az a része, mely ragaszkodott a régi lelkipásztorhoz, nem nyugodott meg ebben, hanem husvét hétfőjén erősen felszólították Hajdu Flóriánt, hogy az ünnepi misét megtartsa, amit a lelkész, engedve az erőszaknak, meg is tett. Amint erről a lakosság másik része értesült, amely a pap iránt személyi okokból gyűlölettel van eltelve, a templomba vonult, kövekkel és késekkel felfegyverkezve és a mise vége felé, mikor a lelkész a szokásos ceremóniát akarta a tömjénezőrel végezni, mintegy 10—15-en megrohanták. Csakhamar verekezés támadt, előkerültek a bicskák is s midőn a hely a templomban szűknek bizonyult, kivonultak a templom előtti térre, ahol közel fél óráig tartott a harc.

Hajdu Flóriának a nagy kavarodásban sikerült elmene-külnie. Négy sebesült maradt a csatatéren; a bánffy-bunyadi főszozabiróság megindította a vizsgálatot.

Román pénzhamisítók Magyarországon. A mult esztendőben történt, hogy egy pénzhamisító szövetkezet Bukarestet elárasztotta hamis százfrankos bankjegyekkel. A hamisítással egy Metozianu János nevű mérnököt gyanúsítottak, akinél a rendőrség házkutatást is tartott. A házkutatás azonban eredménytelen maradt, mert Metozianunál semmi gyanusat nem találtak. De azért szemmel tartották a mérnököt, aki hirtelen eltűnt Bukarestből. A rendőrség

Automaták ajánlott levelek számára. Május elsejétől a központi és a gyár-utcai posta- és táviróhivataloknál önműködő ajánlott levél felvevő gépszekrényeket állítanak fel kísérletképpen. Az automaták egyelőre a bel-földre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló ajánlott küldemények felvételére szolgálnak és amíg használatukat a közönség meg nem szokja, postaszolga fogja azokat kezelni.

A Magyar Tudományos Akadémia 1905-ik éve. A Magyar Tudományos Akadémia tagjai közül az elmúlt

Táj részlet.

kinyomozta, hogy Fogarason rejtőzött el egy barátjánál, Szul takarékpénztári igazgatónál. A bukaresti rendőrség kérésére a fogarasi rendőrség figyelte meg ezután Metozianut. Néhány nappal ezelőt egy fogarasi pénzváltónál hamis román százfrankos bankjegyeket akartak beváltani. A nyomozás adatai újra Metozianuhoz vezettek. Erre ugy Metozianut, mint Szul letartóztatták. Szul azt állítja, hogy ő neki fogalma sem volt arról, hogy Metozianu bankói hamisak és tagadja, hogy a pénzhamisításban része volt. Tagadása ellenére fogva tartották.

Kitiltott amerikai magyar lap. A kereskedelemügyi miniszter a Clevelandban megjelenő „Magyar Napilap” című hirlaptól a postai szállítást jogát megvonta és ez okból utasította a postahivatalokat, hogy az említett hirlapot a kitiltott sajtótermékek módjára kezeljék.

esztendőben ismét nyolc nagyérdemű tudós férfit ragadt el a halál; közülök hatan magyarok, ketten pedig idegen nemzet fiai. Az elhunyt tudósok a következők: Andrássy Tivadar gróf igazgatósági tag; József főherceg igazgatósági tag, Kruspér István és Szász Károly igazgatósági tag, tiszteleti tagok; Széchy Károly és Szilasi Móríc levelező tagok; Opperi Gyula és Reclus Eliseus külső tagok. Az Akadémia vagyona az 1905 év elején 5.708.554.98 koronát tett, az év végén pedig 5.731.323.56 koronát. E szerint az évi vagyonszaporulat volt 22.728.97 korona. Ezenkívül az Akadémia kezelése alatt áll egy csomó alapítvány, nyugdíjalap és pályázati díjösszeg. Az 1906. évi költségelőrányszat 391.345.75 korona bevételt és 390.095.75 korona kiadást tüntet fel. — Az Akadémia kiadásában megjelentek: az „Akadémiai Értesítő” 196. füzet, Heinrich Gusztáv szerkesztésében; továbbá a Nyelvtudományi

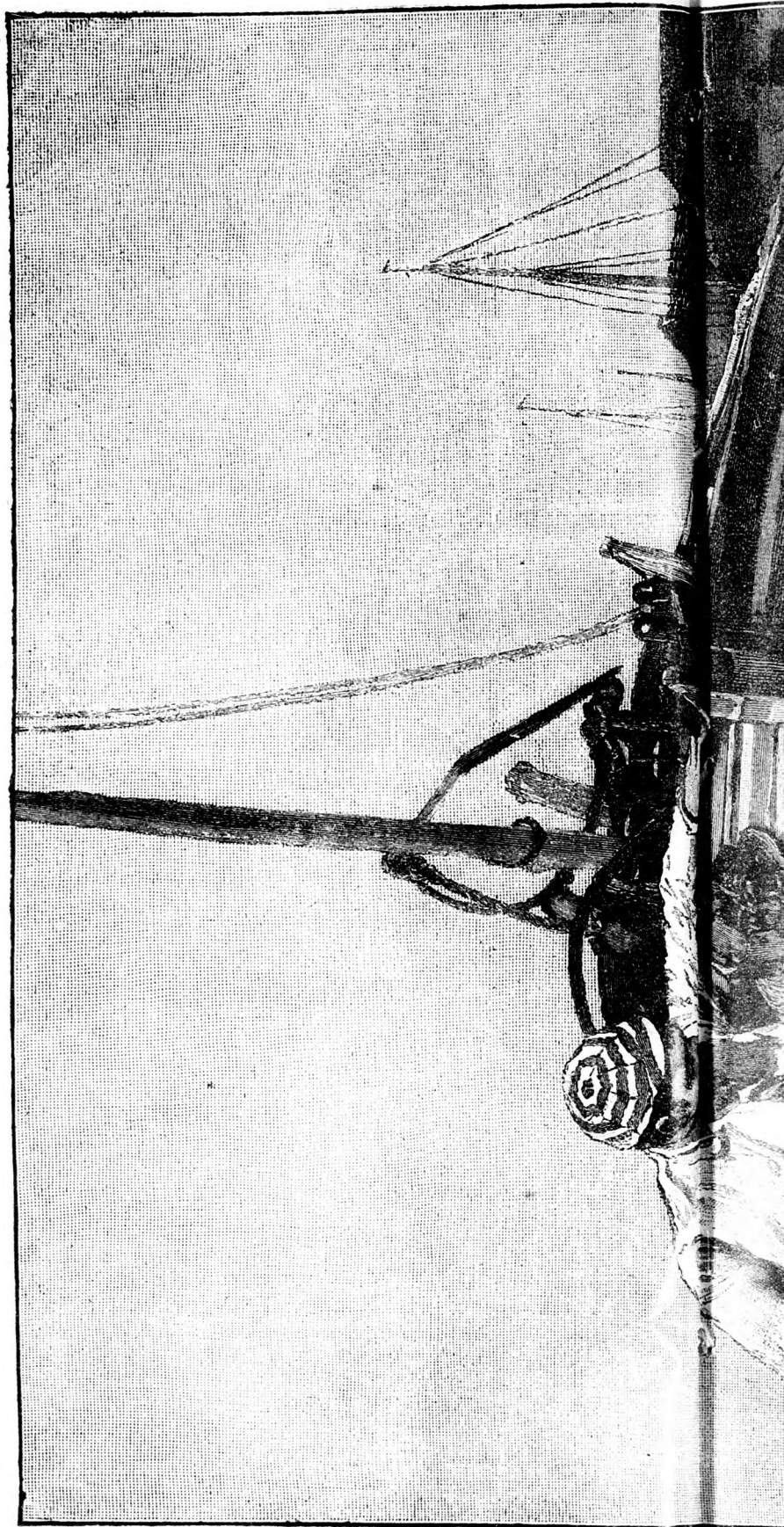
Közlemények XXXVI. kötetének 1 füzeté, Szinnyi József szerkesztésében. Ára 1 korona 50 fillér.

Kavecsány pusztulása. Kavecsány sárosmegyei község, szombaton este nagy tűzvésznek eset áldozatul. Mialatt a község jámbor lakosai a templomban a feltámadást ünnepeleltek, addig egy ház ismeretlen módon tüzet fogott. A tűz rohamosan elterjedt elannyira, hogy csakhamar a fél falu lángban állott. Körülbelül száz épület esett a lángok martalékául. Csak nagynehezen sikerült a dühöngő elemet megfékezni. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A kár nagy, mert a házak legnagyobb része nem volt biztosítva.

Sztrájkok Franciaországban. Lensben a bányatársaságok igazgatói választmányi ülést tartottak. A bányavidéken nyugodt csak Carvinban volt némi nyugalanság. Marlesben és Ferfaireben a bányamunkások ismét munkába állottak. Más jelentés szerint a sztrájkolók megtámadtak egy vonatot, amely a Billy Montigny-i tárna mentőit szállította. A közbelépett lovasságot kövekkel dobálták meg. Több katonát megsebesítettek. Lievilben a sztrájkolók a piacon fosztogattak. Grenobleból jelentik: A sztrájkolók és dolgozni akaró munkások között nagy verekedés támadt. Csendőrségnek és katonaságnak kellett közbenlépni. Egy csendőrt és több munkást megsebesítettek. A sztrájkolók száma 4000-re emelkedett. A helyőrséget megerősítették. Párisból táviratozzák: Itt mintegy 3500 nyomdász lépett sztrájkba, mert nem adták meg a kért béremelést és a kilenc órai munkaidőt. Negyven nyomda megadta a munkások szindikátusa által támasztott követeléseket. Hir szerint több nagyobb nyomda tulajdonosa a városból a vidékre helyezteti át nyomdáját. Lillében és Valencièresben is sok nyomdász sztrájkba lépett. Párisból jelentik: A sztrájkoló postaalkalmazottak azt az indítványt tették, hogy pusztítsák el a levélszekrényeket és azok tartalmát. E miatt a levélszekrényeket szigoruan őrzik.

Szájjal festett kép. Egy londoni képművelésen most egy szép tájképet bámulnak, melyet Bartram Hiles kartonfestő készített, aki a szájában tartva az ecsetet, fest. Hilest, mikor nyolcéves volt, az a szerencsétlenség érte, hogy két villamos koci összeütközése alkalmával mindkét karját elvesztette. Már annak idején nagy művészi tehetséget árult el, sőt karjainak hiánya sem akadályozta meg abban, hogy hivatásának éljen. Megszokta, hogy a ceruzát és az ecsetet a szájában tartsa és nemcsak az íráshoz és rajzoláshoz szokott hozzá, hanem művészi képek elkészítéséhez is, amelyekkel már több első díjat is nyert. Az angol királyné is vásárolt tőle képet. Hiles nem az egyetlen karnélküli festő, de a többiek kéz hiányában a lábukkal fe tettek. A leghíresebb ezeknek sorában Jehi volt, akit gyakran láttak Európa nagyobb képtáraiban, a mint a hírnevesebb festményeket másolta.

„Uj honfoglalók“ Ezt a címet viseli lapunk mai számában kezdődő uj regényünk, melyet a „Független Ujság“ részére Hegedüs András régi munkatársunk írt. A regény rövid ismertetését más helyen közöljük.

Tengerparton.

GAZDASÁGI DOLGOK

Állatképeinkhez.

Mint mult számunkban megígértük, folytatólagosan hozzuk a budapesti XXIII. tenyészállatvásár díjazott állatainak sikerült fényképeit. A tenyészállatvásárra, a célnak megfelelően, csakis első minőségű tenyészállatokat hajtottak fel a különféle fajtákból, de azért az uralkodó faj mégis a vöröstarka volt, míg a mazyar és borzderes fajták csak igen kis számmal voltak képviselve. A vásáron elkelt 80 drb szimmentáli 920 K. és 64 drb egyéb vöröstarka marka 532 K. átlagáron, tehát mint láthatni, a szimmentáliakat jobban keresik és magasabb árt is fizetnek értük, mint a más fajtaért. Képeinken hozzuk Paizs Gyula 1 $\frac{1}{2}$ éves Sió nevű szimmentáli bikáját, melylyel méltán vetekedik egy testalkatra, mint fajtajellegre Dóry Vilmosné Orkán nevű 2 éves bikája. Igen szép példány Hunyady László gr. 1 $\frac{1}{2}$ éves Juttka üszője, mely az első üsződíjat nyerte a kiállításon. Mándi Simon fehér szimmentáli Táltos nevű bikáját szép testformájáért díjazták.

Arankás heremag árusítása.

Az 1894. évi „Mezőgazdaságról és mezőrendőrségről” szóló XII. t.-c. 51. §-a szerint:

„Löhere- és lucernamagvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termesztés céljából forgalomba hozni tilos.”

Ugyanezen törvény 94. §-a szerint:

„Kihágást követ el és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki nem arankamentes lucerna- vagy löheremagot termesztés céljából forgalomba hoz.”

A mezőrendőri törvény ezen intézkedését átvette az 1895. XLVI. t.-c. végreh. rendelete is (a 8. §. 6. pontjában).

Az idézett törvényekből tehát világosan kitűnik, hogy büntetendő cselekményt követ el az a kereskedő, aki a gazda részére nem arankamentes heremagot ad el, még az esetben is, ha kiköti, hogy az arankamentességért kezességet nem vállal, mert a törvény a nem arankamentes mag természetének való eladását egyenesen tiltja.

Igaz, hogy e törvényeink oly időben készültek, midőn csak a herefajta aranka (*Cuscuta Trifolii* Bab.) az áruból kitakarítható magjával volt dolgunk s midőn még az illatos aranka (*Cuscuta suaveolens* Ser) még csak elvéve fordult nálunk elő. Azóta e sokkal veszedelmesebb parazita, melynek magja oly nagy, hogy az áruból egyáltalán nem, vagy csak kivételes esetekben s ekkor is csak nagy magvesztés árán tisztítható ki, heremagtermesztő vidékeink valóságos csapásává fejlődött, mely ellen a védekezést a földön való irtással kell megkezdenünk.

A gazdaközönségnek előbb-utóbb annak a felismerésére kell ébrednie, hogy a löhere nem tartozik azon kulturnövényeink közé, melyek elvetése és learatása közötti időben különösebb gondozást nem igényelnek, hanem azok közé, melyek állandó felügyeletet, ápolást, a táblák tisztántartását követelik, tehát azok közé, melyeknek okszerű termesztése

tetemesebb költséggel is jár. Ezen költség az arankamentes áruért elérhető sokkal magasabb ár alakjában bőségesen megtérül, sőt utóbb már úgy alakultak a viszonyok, hogy kereskedőink a nagyon arankás árut vagy egyáltalán nem vásárolják, vagy csak oly csekély árat adnak érte, mely mellett a mag természetése már nem haszonhajtó. A kis arankás áru ára is utóbb nagyon felszökött. Ezen körülmények a löherések szigorú felügyeletét követelik; az arankának évről-évre való nagyobb elszaporodása, az állami ólomzárolásra országunkban szükségelt magmennyiségnek évről-évre nagyobb nehézségek mellett való beszerezhetősége szép nyereséggel kecsgeti azon gazdákat, akik legelőbb fognak piacra hozni „természetben arankamentes” magot.

Dégen Árpád dr.

A házinyultenyésztés felkarolása. A Magyar Mezőgazdak Szövetkezetének állattenyésztési osztálya, a házinyul országos tenyésztésének fejlesztése érdekében, felhívást intéz tagjaihoz, hogy hajlandók-e egy ily irányú akciót támogatni. Miután ma általános a husrágulás, a husszükséget pedig folyton nagyobbodik, a szegényebb néposztály olcsóbb élelmezése céljából, magunk is nagyon kívánatosnak tartjuk a házinyultenyésztés felkarolását. Kívánatosnak tartjuk annál is inkább, mert a házinyulnak husán kívül bőre is igen jól értékesíthető, olcsón tenyészthető, rendkívül szapora és így különösen a kisgazdaságokban igen nagy haszonnal tenyészthető. A mennyiben tehát a Mezőgazdak Szövetkezete jó tenyészanyag jutányos áru beszerzésére vállalkozik, e vállalkozást a magunk részéről is a gazdaközönség szíves figyelmébe és támogatásába ajánljuk.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság
a szab. osztr.-magy. államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyáranak
vezérügynöksége

Mezőgazdak különös figyelmébe!

EGYETEMES ACZÉLEKÉK.

Tiszta aczélanyag
saját hámorainkból.

Eltörhetetlen tégelyaczél-ekefej.
Pánczélaczél-kormánylemezek.
Magasított aczélékefej.
Porvédő keretek.
Aczél gerendék.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró
taligát szállítunk.

Ekegyártás terén legelső rangú
magyar gyártmány fe-
lülmúlja még a legneve-
zetesebb idegen gyártmányokat is.

Kérjünk árjegyzéket, mivel ez az összes
talajművelőgépeket terjedelmes ismerettel és egy-
általán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes,
szakszerű és minden gazdának értékes felvilágo-
sításokat nyújt és díjmentesen küldetik.

Rövidített levélezim:

„AGRARIA“ Budapest, V., Váci-ut 2.
Sürgőnyezim: „AGRARIA“ Budapest.

Sio. Pajzs Gyula 1 1/2 éves szimmentháli bikája.

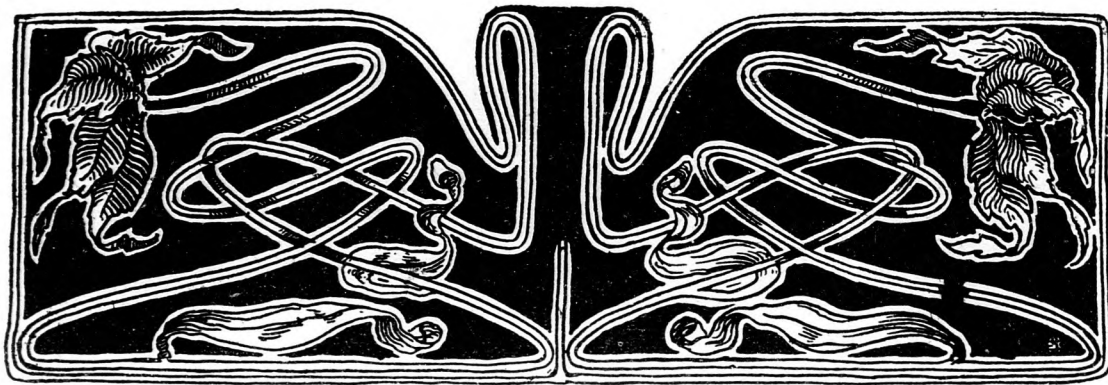
Táltos. Mándi Simon fehér szimmentháli bikája.

Orkan. Dóry Vilmosné 2 éves bikája.

Jutka. Hunyady László gróf 1 1/2 éves úszője.

Ördögverés Köpecen.

— Népmese. —

Székelyföldön, szép Erdővidéken, ennek is a kellős közepében, a híres Köpecen történt az ördögverés, mikor a világhírű köpeczi mondás országvilágba indula és amely azt hirdeti fünek-fának, hogy „*baj van Köpecen!*”

No, a bajból a kelleténél is több vala, amit azzal tetéztek, hogy a köpeczi leányoknak igen-igen rossz híre futamodék. Talán nem is ok nélkül. Végre az ördög személyesen is ellátogatott Köpecre, de megbánta. A szép leányokkal még az ördögnek sem jó kikezdeni.

Mikor beméne az ördög Köpec községébe, hát a falu végén egy guzsalyról csepüt fonogató öreg asszonnyal találkozott legelőbb. Ez az asszony Egeiné vala. Fiatal korában ő sem vala jobb a Deákné vásznánál, de amint az idő telt, hát mindig jobban adta a szenteskedést. Az ördög szép legény képében állott a fonó asszony elé. Az Isten nevét nem emlegette, de azért Egeiné a köszöntését megértette.

Amint megtudta, hogy a szép legény képében megjelent ördög leánynézőbe jár, nossza leszapulta a köpeczi leányokat, de ezzel a szép legényképű ördögöt el nem ijesztette. Eppen azt a leányt kereste fel, akit Eginé leginkább gyalázott. Ez a leány pedig a híres Balló Ráki vala, egy gyönyörű szép székely leány, akit a legények szerettek, de soha feleségül nem vettek volna.

Benéz az ördög Balló Rákiékhoz. Hát igen csinos az udvara. Megnézi a házat, hát hóféhrre van meszelve a fala. Tekint a leányra, hát éppen csak hogy nem angyal, olyan szép. Ezek után belül kerüle a kapun. Balló Ráki végignézett az ördögön, de bizony annak, így szép legényre változva igen tetszetős alakja vala, a járása pedig éppen gangos.

Szívesen fogadták, jól megvendégeltek a csinos legényt, aztán végül csak azzal ált elé a szép legény képébe bujt ördög, hogy négyszem között akarna beszélni a leánynyal.

Még ezt is megengedték a szép legénynek. Az első paradés házban (székely tájszólás, első ház = első szoba, vendéglátó szoba) édes, gyöngéd beszéd között kísérgette az ördög a szép leány lelkét. Rámondotta nagy bűneit. A cifrázkodást, az erkölestelenséget, miért olyan nagy baj van Köpecen. Ráki csak tagadta, de ekkor a szép legény hirtelen átváltozott, ördög lett belőle, amint volt.

— A te lelked már enyém Balló Ráki! — mondá gunyosan az ördög.

— Nincs olyan nagy bűn, a melyre büntetést ne tudnának szabni! — felelt a székely leány bátran! — Nem ott kezdődik a büntetés, hogy mindjárt elviszen az ördög!

— Ebben igazad van! — hagyta rá az ördög, — de magad a lelkedet meg nem válthatod. Akad-e, aki megváltsa?...

— Aztán mi volna a megváltás? — kérdezi Ráki.

Az ördög nagyot akart mondani, amit ne teljesíthessen senki és előbb gondolkozott, aztán pedig azt mondá:

— Csak az lehet a férjed, aki engem háromszor földhöz üt.

Balló Ráki beleegyezett ebbe is.

Az ördög hirtelen átváltozott szép legényre és Balló Ráki behívta a szomszéd legényt, Józsa Ferit, aki legerősebb vala a vidéken.

— Nézd csak Józsa Feri! — mondá Ráki — ez a szép legény elvinne engemet, de küzdelem nélkül nem akar elvinni, hát te ugyis szerettél engem, birkózz meg vele.

Józsa Feri neki gyürkőzött egy szó nélkül. Az ördög pedig mosolygott és kiküldé Rákit a szobából, hogy ne nézze a verekedést.

Alig hogy Balló Ráki kilépett, még az ajtót be sem huzta egészen, Józsa Feri a rettenetes erejű legény megkapta a szép legény képébe bujt ördögöt s úgy vágta a ház földjére, hogy menten ördögé változott fájdalomában.

Csak bámult rajta Józsa Feri, de nem ijedt meg. Az ördög fájtatta a csontjait, de azért barátságosan szólt az erős legényhez:

— Ez csak az első volt Józsa Feri! de a Balló Ráki lelkéért még kétszer kell hogy földhöz vágj, különben az enyém lesz Balló Ráki...

Erre Feri neki fültön és az ördög ki a kürtön. Se hire, se nyoma nem maradt az ördögnek. Balló Ráki pedig megvallotta, amint bejött, hogy igaz, amit az ördög mondott. Most már csak Feri mentheti meg a lelkét. De hogy mikor jön ismét birkózni az ördög? Ezt Ráki sem tudta, mert nem vala kikötve. Hanem azért csak egymásé lettek, ha már az ördög is úgy akarta.

Vártak egy hétig. Csak nem jött az ördög. Vártak egy hónapig. A színét se mutatta. De még fél év múlva sem jött el, pedig igazán várták. Azután az esztendő elteltével a család is szaporodott. Kis fiut hozott a gölya, de éppen olyan vala, mint az édes apja.

Amint multak az évek, hát nőtt a fiu. Tízéves korában már rettegett tőle minden gyerek a faluban, miként az édes apjától. Csak ebben a gyermekben bizott Józsa Feri. Majd ha ő megvénül, elgyengül, ez a fiu veri földhöz az ördögöt.

Mikor tizenkilene évébe lépett az apja nevére keresztelt Feri, beavatták a titokba. Erős volt, biztak benne. Az arca éppen olyan vala, mint az édes apjáé, ereje pedig annál is nagyobb.

Eppen husz év múlva jött el az ördög ismét. Balló Ráki erdőre küldötte az urát, csak a nagy fiával volt otthon, mikor az ördög szép legény képében megjelent.

— Te vagy Józsa Feri? — kérdezi az ördög a fiut.

— Annak keresztelt a pap! De különben is ismerjük egymást.

Balló Ráki kifut a szobából, Feri fia pedig olyan hirtelen vágta a kemence alá az ördögöt, hogy a kemence is rádült a rázkódástól. Az ördög sem várt, hogy fültön, hanem uccu, ki a kürtön! Mikor az összedült kályhacserepeket fölszedték, se hírét, se nyomát nem találták az ördögnek.

Józsa Feri igen örvendett a második ördögverésnek, hanem azon mégis busult, hogy mi lesz a harmadikkal? Az ördög most még később fog eljönni birkózni. Ez okból megházasította a fiát, hogy a család ki ne fogyjon a fiatal erőből, ha ördögöt kell verni. Unokájuk is lett. Az is oly rettenetes erős leve, mint az apák. Aztán mikor huszonöt év múlva ismét eljött az ördög a harmadik birkózásra, hát a Józsa Feri unokája, akit szintén Józsa Ferinek kereszteltek, úgy vágta a házoldalához az ördögöt, hogy kiütötte a régi házoldalát.

Igy esett meg az ördögverés. A régi ház helyett újat építettek, hogy az ördög soha rá ne ismerjen és azóta aztán nincs baj Köpecen!

Péterfy Tamás.

Képeinkhez.

Tájrészlet. Mielőtt a festő olajfestékekkel dolgoznék, előbb tollrajzot, szénrajzot készít a szép tájról. Beszítja annak részeit, a hidat, a fákat stb. Ezt nevezi vázlatnak. Egy ilyen tájrészvázlatot mutat be képünk is, mely az egyszerű vonásokban már is élénk varázsolja a tájkép alakjait.

Tengerparton. A vitorlások árbocerdője látszik a tenger partjáról. Az öreg hajós pihen. A fiatal pár is azt teszi, de közben édes beszéd foly. A levegő tiszta a tenger vize fölött, az élet édesebb a tiszta levegőben és a szív is erősebben dobban meg az ifjak keblében.

Apróságok = =

A vihar.

Ki tudja, hogy hogyan támad?

Lehet, hogy egy nehéz bánat

Felszakadó bús hatása:

A teremtés sőhajítása.

Rettenetes, hogyha szárnya

Végigsöpör száz határba!

Üvölt, rombol, pusztít vakon:

Mint valami bős fájdalom.

Megrázza a bérceket, völgyet,

Sziklát dönt le, szaggat tölgyet

Hervad, pusztul utja mentén

Lomb az erdőn, fű a mesgyén.

De ha könnye már utat lel,

Megszelidül, mint az ember:

Ha valami nagy bánatra

Magát szivéből kisírhatja...

Balla Miklós.

A Vezuv kitörése. Heteken át rettegésben tartotta a soha sem nyugvó Vezuv a nápolyi öböl szelid és bájos partjain a lakosságot.

A nagy pusztítás és emberélet áldozatok után valóban csodálatos, hogy miként lehetséges, hogy a Vezuv, amely már közel háromezer esztendő óta működik, a lakosságot nem ejti állandóan rémületbe és hogyan lehetséges, hogy a Vezuv aljában mért mindig vannak virágzó és gyönyörű községek? Miért veszedelmes épp ez a kitörés és miért nem rettegtek a már gyakran előforduló lávaömléstől? a kitörés nagyon különféle lehet. Így köztudomású dolog, hogy a 79-ben történt irtózatos kitörés romba döntötte Pompejit és egy esztendővel utóbb Herkulánomot. Ezt a kitörést irtózatos eső és hamuzápor előzte meg, amely a Vezuv kráteréből tört elő és amely hat-nyolc méter magasságban előntötte a földet. Ez elől lehetetlen volt a menekülés. Nagy nehezen, ha a pusztta életet mentik meg az emberek. A hová a forró láva ömlik, megkövesül és megszűnik az élet. A két város között fekvő kisebb helységben, Torre del Greccóban a 17. század elején szintén garázdálkodott a láva és semmivé tette az emberek verejtékes munkájának gyümölcsét. Azóta a város fölépült ugyanazon a sziklás és lavaborított helyen.

A forró lávaömlés nem jön hirtelen. Lassan halad, úgy hogy még gyalogosan is kikerülhető, de ha megindult, nem lehet föltartóztatni. A rombolás pedig, amely nyomában jár, óriási! Évszázadok kellene arra, amíg az ilyen kárt egyik vagy másik vidék kiheveri. A Vezuv lávaömlése megszokott dolog. A mióta a két tűzhányó hegy természetét megfigyelik, azóta köztudomású, hogy az Etna alig működik és 1892 óta még

csak egy kis fehér gomolygó füst sem árulja el tüzhányó voltát, addig a Vezuv folytonos működésben van alig van idegen, aki ha csak két napot töltött is Nápolyban, ne gyönyörködött volna az isteni játékban, hogy a Vezuv tüzes fénycsikját ne látta volna és a hegyről állandóan aláfutó lávába ne merített volna néhány fillért emlékül. A vulkánikus kép már jó ideje az idegenforgalom szolgálatába szegődött és az ott lakó olaszoknak nagyon fontos anyagi szolgálatokat tesz. Ezrével tódulnak a világ minden tájékáról az emberek, hogy ebben a természeti játékban gyönyörködhessenek. 1872 óta a Vezuv kárt nem okozott. Akkor egy hirtelen kiömlése harminc-negyven ember életébe került és egynehány község vetését tönkretette arra az esztendőre. De a már azóta is ismétlődő kitérés, noha egész halmok gyülekeztek belőle, csak a nagyon is merészen épített Cook-féle vasut egy részét tette tönkre.

De azért a Vezuv aljában lakó emberek egészen nyugodtan maradtak és csak néha haragudtak szomszédjukra, hogy ilyen nagyon is békés és azzal fenyegeti őket, hogy a látványosság elmaradásával a jól fizető és sok pénzzel utazó idegenek is távol maradnak tőlük. Hogyan lehetséges az, hogy ilyen kevésse félnek?

A természetnek velük született és bátran mondhatjuk, nemzedékről-nemzedékre szálló éles megfigyelése elég alaposan kioktatja őket arra, hol és mikor kell félni. Ne feledjük el soha, hogy ott csak a 4—500 méter magasságu helyeken beszélhetünk gondosan ápolt, vagy beültetett térségről, mert annál magasabbra egyáltalán nem mernek terjeszkedni, éppen a tüzhányó-hegyre való tekintettel. Azon fölül csak szikla, törmelék, vagy vadul tenyésző bozót van, mert ott másfajta vegetáció meg nem maradhat és nem fejlődhetik.

A míg ezt a felső régiót fenyegeti a baj, addig a völgyben lakók nyugodtan alhatnak. Nem érinti ilyenkor sem a dus gesztenyeerdőt, sem a szőlőhegyeket! Az utolsó husz esztendőben kivétel nélkül csak a 900 méternél kezdődött a veszedelem és abban a magas régióban van helye a forró lának elterülni. De a legutóbbi kitérés nem volt ilyen természetű. Már hatszáz méter magasságnál kezdődött és alig kellett kétszáz méternyire alárohannia, hogy kultivált utakra érjen. A láva nem ömlik, inkább gurul és rohan, kékes zöld és lila a színe, és belül izzó, de mihelyt kitört, meghül és rögtön megkeményedik. Ez a legnagyobb baj, mert e miatt jár nyomában baj és pusztulás.

Uj aranybánya. Resicabányáról írják, hogy krassószörénymegyei Nagyszorlenc község határában mintegy három kilométernyi távolságban a községtől az ottani kovácmester aranytartalmu kőzetet fedezett fel, melynek kiaknázása iránt engedélyért folyamodott. A kőzet állítólag igen gazdag aranytartalomban. A terület az osztrák-magyar államvasutársaság birtoka.

Betűtalány.

győz győz győz t A fü $\frac{gg}{le}$ ség.
győz győz győz

Megfejtési határidő 1906. április hó 28.

A megfejtéseket legcélszerűbb levelező-lapon beküldeni.

A „Független Ujság“ 14. számában közölt talány megfejtése:

„A kántor iszik.“

Helyesen fejtették meg: Nagy Mariska, Beke Piroška, Renner Ida, Werthán Teréz, Bodosiné Gagó Julia, Barabás Endre, Vakareszku István, Mérő András, Nagy János (Kecskemét), Ligeti Ádám, Boros Ferenc, Ganyó Ferenc, Csinta Lajos, Mézes János, Verő Gáspár, Bodon Elek, Csóka János.

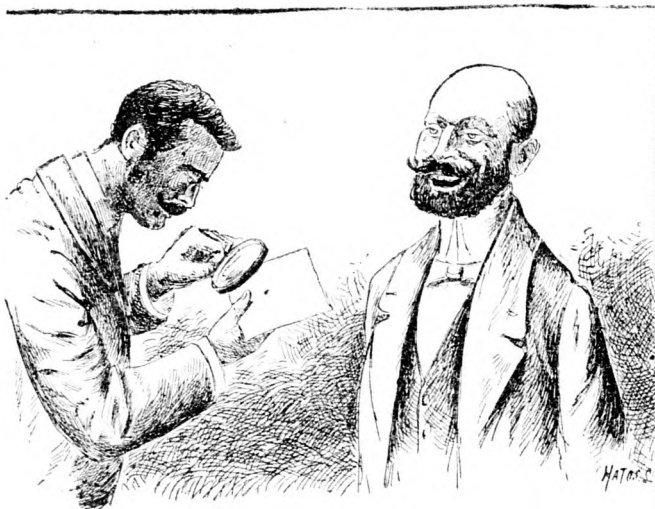
A sorszhuzásnál Nagy János nevét húzták ki elsőnek, kinek egy értékes regényt küldtünk.

Adomák.

Megbízás.

A tanár ur afrikai kutató útra készül. Bucsuzáskor szól a felesége: — Aztán hozz haza egy kis fehér homokot eszeajgpucolásra.

Szunyogháj.

- Micsoda állatot vizsgál tanár ur?
- Szunyogot.
- Talán szunyogháját keres benne?

Keserűség.

- Ki kell vándorolnia az embernek ebből az országból.
- Oh, maga panaszkodik?
- Igen, mert itt csak négyemeletes házat szabad építeni, Amerikában pedig huszemeletest is lehet építeni.

Cigányfurfang.

- Hogy hívnak móre?
- Ugy, hogy: jere egy hatost adok!

ELŐFIZETŐINKHEZ! Lapunk terjesztése érdekében felkérjük tisztelt előfizetőinket, hogy ismerőseik körében terjesszék a **Független Ujságot**. Azoknak, akik megrendelhetnék a lapot, szívesen küldünk mutatószámokat, ha egy levelező lapon a címeket beküldik kiadóhivatalunknak.

Kovács János. Lapunk szövetségi részének vezetője válaszolni fog a lap hasábjain. Mindenesetre nemes gondolkodás. — **Varga Vencel**. A honosítás első kelleke az, hogy az illetőnek 5 egymásutáni évig egy helyben adóznia kell; ha az adókönyvei megvannak, akkor kéri azon község kötelékébe való felvételének kilátásba helyezését, amelyben adózott. Ezen kérvényéhez, mely a törvényhatóság első tisztviselőjénél (polgármester, alispán) adandó be, melléklendő adókönyvek, saját maga és családja minden egyes tagjának keresztlevele, erkölcsi bizonyítvány, vagyoni bizonyítvány. Mikor a kilátásba helyezésről szóló végzést megkapta, ezt elküldi előbbi illetősége helyére s kéri elbocsátását. Midőn az elbocsátási okmányt megkapja, ezt beterjeszti oda, ahol a kilátásba helyezést kérte s csak ezután lesz honosítva. A honosítási díj különféle, itt a székesfővárosban 400 korona. — **Szoll Gyurka**. Az idén a sorozások körülbelül júniusban lesznek. — **Buttler Adolf báró**. A valódi tulipán-jelvények Fischer Emil zománc-gyárosnál (Bpest, Bécsi-utca) rendelhetők meg. Áruk egy, kettő és három korona. A tanuló ifjúság részére 50 filléres jelvényeket most készített a tulipán-szövetség vezetősége.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete jelentése 1906. április 13.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus —.92—1.12 K., vidéki borjúhús 124—136 K., sertéshús 186—1.45 K., szalonna füstölt 150—166 K. szalonna, olvasztani való 1.12—1.36 K., háj 1.46—1.52 K., sertésszir 1.42—1.44 K. — Füstölthús: (vidéki) kg.-ja 1.60—1.80 K. hazai sonka 1.70—2.— K.

Baromfifélék: élő tyúk —.—.— K., rántani való csirke 2.40—3.60 K., sütni való csirke 2.60—4.— K., kacsa, hizott 5.—10.— K., lud, hizott 14—20 K., pulyka, hizott 16.—18.— K., páronkint. Vágott hizott liba 1.50—1.90— K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1.20—2.80 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 17.15—17.60 K. Rossz 13.25 K-tól 13.30 K-ig. Arpa 14.40 K-tól 14.90 K-ig, jobb minőségű 14.80 K-tól 15.— K-ig. Zab 16.—16.50 K. Tengeri 13.65 K.

Teavaj: (centrifugál) 2.40—3.— K., főzővaj 1.80—2.30 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 28—44 fillér.

Tojás: bácskai 68.—70.— K., erdélyi apróbb áru 67.—69 K. ládánként. (1440 drb.) Apadt —.— K., meszes: — K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 4.—4.80 K rózsza I. 3.—5.— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.—.— mm.-ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	28.20	27.20	25.80	24.80	24.—	23.20	21.—	19.20	13.50

Takarmányvásár. Réti széna 4.60—6.40 fillér, mubar 5.80—6.40 fillér, zsupszalma 3.40—3.60 fillér, alomszalma 2.60—2.80 fillér.

A „FUGGETLEN UJSÁG” szerkesztésére felügyel:
RUBINEK GYULA,

a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének titkára

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám, II. em.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával ——— 1.953.240.— kor. Tartalékok ———— 601.263.93 kor.

Összesen ———— 2.554.503.93 kor.
1901. évi fölösleg ———— 90.349.— kor.
1902. évi fölösleg ———— 59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg ———— 109.331.73 kor.
1904. évi fölösleg ———— 72.438.23 kor.
1905. évi fölösleg ———— 61.730.60 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módokat szerinti.

Az illetékesekben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi fizetéselegb. l. egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi fizetéselegb. l. határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—3%-os díjvisszatérítést en részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban az igazgatóság. készséggel szolgál

m. kír. szab. 12321. 900. A. 905.

Gazdák figyelmébe!

50% olcsóbb

mint bármely más világító anyag a

PYROLEUM

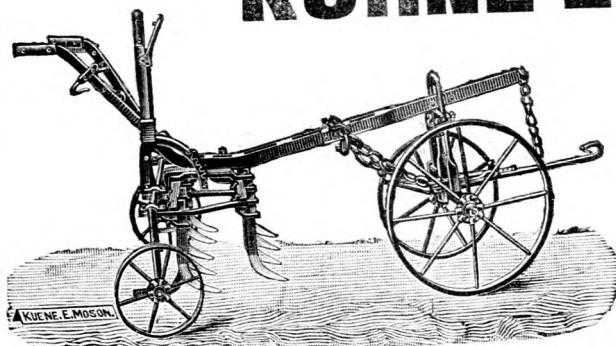
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett. Számos elismerőlevél nálam betekinhető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospektus ingyen és bérmentve.

DEGEN JAKAB

Budapest, IX., Közraktár-utca 28.

KÜHNE E.

háznák legrégebb mezőgazdasági gépgyárában

Mosonban

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek, rét- és szántóföld-boronák, hengerek.

Hirneves szabadalmazott tolóterekes **Mosoni Drill** gépek.

Mélyítő és porhanyító eszközök a tavaszi szántás helyettesítésére. Uj amerikai rugósfogas Uj! Burgonyamivelő eszközök. Uj! Francia boronák. Uj! szőlőművelő eszközök. A vetőmag előkészítésére: Rosták, Konkolyozók, Centrifugok stb.

FŐRAKTÁR:

FIÓKRAKTÁR:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Temesvár, Gazda-udvar.

M. kir. posta- és távirda-igazgatóság Budapesten.

48569/1906. szám.

Hirdetmény.

F. évi április hó 18-án a székesfővárosban V. ker. Sas-utca 12. számú házban levő üzlethelyiségben a budapesti 4. sz. közp. postahivatal felügyelete alatt az ideiglenesen szünetelt Budapest gy. 500. sz. postagyűjtőhely ismét életbe lép, mely hivatalos óráit hétköznapokon reggel 8—12-ig, délután 2—6-ig tartja. Vasárnapokon és hétköznapra eső üzemnapokon a gyűjtőhely kezelése szünetel.

A gyűjtőhely bárhova szóló díjköteles ajánlott küldemények, továbbá belföldre, Ausztriába, Bosznia-Hercegovinába és Németországba szóló érték nélküli vagy 400 korona értékig terjedő csomagok (utánvétellel vagy a nélkül) felvételével foglalkozik.

BUDAPESTEN, 1906 április 9.

M. KIR. POSTA- ÉS TÁVIRDA-
IGAZGATÓSÁG.

1905. évi forgalom : 25,000 zsák

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét
a budapesti

gyapju-aukcziókra

melyek idén első sorozata f. évi július hó 4-én
veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkezdvevényben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál :

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S TÁRSA

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 13. szám.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, ÜLLOI-UT 25.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézet

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo- (auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak

Videki megrendelések pontosan és jutányosan eszkozhetőnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Strassfurti kainitot,

Strassfurti kálitrágyasót 40% káli

tartalommal, továbbá _____

mindennemű egyéb _____

Műtrágyafélét, azonkívül _____

Rézgáliczot (98—99%) elismert kitünő

minőségben legolcsóbban szállít a _____

„Hungária” műtrágya, kénsav- és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.